

48
Jean Dubuffet

oblasti škodí vše, co směřuje k hierarchizaci, k třídění, k soustředování jen proto, aby mohl být sterilizován nezměrný, nespočetný a hemžící se kompost mas. Kulturní propaganda působí v pravém slova smyslu jako antibiotikum. Existuje-li nějaká oblast, která proti hierarchizaci a koncentraci vyžaduje rovnostářské a anarchické bujení, je to bezpochyby právě tato.

Posedlost hierarchizací, již se vyznačuje naše doba, libující si ve výběrových soutěžích a vyhlašování šampiónů, silně prorůstá i do postoje, k němuž směřuje to, čemu říkáme kultura. Odpovídá touze redukovat všechny věci na společného jmenovatele, touze, která sama vyvěrá ze stále stejné neměnné snahy nahradit hojnost a nespočetnost nevelkým, snadno uchopitelným výčtem. Současné myšlení má bytostnou hrůzu z hojnosti, z nesčetnosti, z různých jmenovatelů. Avšak toto odmítání chaotického hemžení, tato prostoduchá touha vše třídit na rody a druhy s sebou nese hrubé poškozování charakteru každého individua a vylučování všeho, co se nevejde do systému norem; výsledkem této redukce na kýžený nevelký počet kategorií je citelné ochuzení příslušných oblastí, jejich

49
Dusi

žalostné zúžení, namísto jejich obohacení. Právě chaotické hemžení totiž obohacuje a rozšiřuje svět, vrací mu jeho skutečný rozměr a skutečnou povahu. Je docela dobře možné, že značnou část onoho melancholického nepokoje, jímž trpí naše doba, má na svědomí toto neblahé ochuzování světa, způsobené klamnou představou, kterou o něm vytváří povšechné třídění na několik málo kategorií.

Jsme v našem západním světě svědky vášnivého zaujetí pro čísla, horečnaté snahy ve všem se utíkat k vyčíslení.

Zjednodušující, unififikující a uniformizující aparát kultury, založený na eliminaci zmetků a vad, na principu filtrace, aby bylo zachováno jen to nejlepší, zbavené hlušiny, nakonec vždy vede pouze ke sterilizaci každého klíčení. Neboť právě vady a zmetky znamenají pro myšlení živnou půdu a obrození. Kulturní aparát myšlení znehybňuje, svazuje mu křídla.

V návaznosti na výše zmíněný princip líce a rubu (převráceného rubu), podle něhož není světla bez tmy ani chladu bez tepla, je i divoštství hodnota, kterou je třeba zachovat, aby duch zůstal bdělý a bystrý;